

Проте такий статус військового капелана суперечить положенням ст. 35 Конституції України, за якою церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави. Аналогічна норма передбачена і ст. 5 Закону України “Про свободу совісті та релігійні організації”, де зокрема, вказується, що церква (релігійні організації) в Україні відокремлена від держави (ч. 2), релігійні організації не виконують державних функцій (ч. 6), релігійна організація зобов’язана додержувати вимог чинного законодавства і правопорядку (ч. 10).

Крім того, відповідно до Женевських конвенцій від 12.08.1949 (про поводження з військовополоненими та про захист цивільного населення під час війни) та Додаткових протоколів до них від 08.06.1977, “духовний персонал” означає священиків, що зайняті виключно виконанням своїх духовних функцій і не вважаються особами, які беруть участь у бойових діях (“нон комбатанти”), та зберігають цей статус, потрапляючи у полон, де мають право продовжувати своє служіння серед полонених.

Отже, релігійні організації чи їх структури не можуть входити до структури державних органів чи бути їх частинами, а особи, які є служителями церкви, не можуть одночасно перебувати на військовій службі у держави. Натомість, законопроектом створюється механізм, що сприяє штучному поєднанню церкви і держави, оскільки, “військовий капелан”, маючи статус військовослужбовця (при чому офіцерського складу), одночасно залишається священнослужителем відповідної зареєстрованої в Україні церкви чи релігійної організації.

З огляду на зазначене, вважаємо за доцільне, статус військового капелана визначити як цивільного працівника Збройних Сил України, якій надає послуги душпастирської опіки на підставі трудової угоди (контракту) із Збройними Силами України.

*Питльована Л.Ю., к.і.н., доцент
Український католицький університет,
м. Львів*

РОЛЬ ЖІНОК В ОРГАНІЗАЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ НА ПОЧАТКУ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Волонтерський рух допомоги Збройним Силам України виник відразу після початку агресії Російської Федерації проти України (лютий 2014 р.). Його учасниками та організаторами стали колишні волонтери Революції Гідності. Характерною особливістю розвитку волонтерського руху є широка участь у ньому жіноцтва. На Майдані жінки в основному займалися приготуванням їжі, організацією медичної допомоги, логістикою тощо. Зростання загрози силового протистояння призвело до обмеження перебування жінок в епіцентрі конфлікту. Активісти Майдану намагалися уберегти їх від спроб розгону демонстрантів. Така політика сприяла появі альтернативних жіночих формувань. Почали утворюватися так звані жіночі сотні. Наприклад, “39 Жіноча сотня Самооборони Майдану”, “Жіноча чота 16 сотні Самооборони Майдану”, “Жіноча сотня ім. Ольги Кобилянської”, “Жіноча сотня Запоріжжя”, “Сестринська сотня” та ін. Об’єднання жінок використовували військову термінологію (наприклад, поділ на “сотні”, “чоти”), але наповнювали її іншим значенням. Зокрема, “Жіноча сотня ім. Ольги Кобилянської” своїми цінностями позначила “права людини, людську гідність, свободу, рівність і недискримінацію”, а метою діяльності –

“активізацію жіночого протестного руху і підтримку Євромайдану на принципах солідарності, сестринства та взаємоповаги”.

Початок російсько-української війни позначився суттєвим зростанням кількості громадян України, залучених до благодійної та волонтерської діяльності. Важливе значення мала волонтерська допомога в організації медичної допомоги на фронті. Добровільна жіноча організація “Українська Жіноча Варта” виникла на початку війни й розпочала свою діяльність з масових навчань для жінок з домедичної, загальновійськової, психологічної та психіатричної підготовки. Навчання пройшли понад 30 000 жінок по всій Україні. З часом Українська Жіноча Варта запровадила освітні та просвітницькі програми для жінок, які мають членів родин, що загинули чи були скалічені на війні, що беруть участь у бойових діях, внутрішньо переміщених осіб та дітей війни. Ці програми спрямовані на відновлення довіри у суспільстві, заохочення жінок загалом та жіночих громад зокрема до самозайнятості та співпраці, розвитку діяльності, що забезпечує жінці чи громаді сталий дохід, у тому числі через створення проєктів спільної дії (кооперації) та соціального підприємництва.

Волонтерський рух допомоги Збройним Силам України і активна участь у ньому українських жінок допомагає протистояти російській агресії, сприяє зміцненню високого морального духу захисників Вітчизни і є запорукою майбутньої перемоги, звільнення окупованих українських земель.

Подибайло М.Т., к.і.н.

*Національний університет оборони
України імені Івана Черняхівського,
м. Київ*

ПЕРІОДИЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ ДОНЕЧЧИНИ У ПИТАННЯХ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОМУ ВПЛИВУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ (2014–2020 рр.)

Волонтерський рух, який сформувався в ході протидії російській агресії, в Україні став одним із феноменальних та суб’єктних явищ боротьби. Він показав готовність українського народу мобілізувати матеріальні, людські та духовні зусилля.

Проте, попри багатоманітність форм і методів волонтерської діяльності, окремого історичного дослідження потребує питання діяльності волонтерського руху на Донеччині, який виник стихійно не лише як інструмент допомоги та моральної підтримки військовим, а й як одна із найважливіших самоорганізованих форм руху опору окупації та протидії інформаційно-психологічному впливу російської пропаганди на місцеве населення і особовий склад підрозділів Збройних Сил України та інших військових формувань, що брали участь в антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей. Попри багатоманітність форм і методів волонтерської діяльності, важливим для вивчення істориками є питання організації системи протидії інформаційно-психологічному впливу російських спецслужб на населення Донеччини і особовий склад силових структур України, що здійснювався як частина гібридного плану окупації України.

На даний момент можна виділити періодизацію цієї діяльності волонтерського руху Донеччини 2014–2020 років. Перший етап – березень–червень 2014 р., який обумовлений загостренням ситуації в регіоні, початком захоплення російськими проксі силами